

II

(Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och vars offentliggörande inte är obligatoriskt)

BESLUT

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 25 september 2007

om stödåtgärd C 45/06 (f.d. NN 62/A/06) som Frankrike har genomfört i samband med AREVA NP:s (f.d. Framatome ANP) byggande av ett kärnkraftverk för Teollisuuden Voima Oy

[delgivet med nr K(2007) 4323]

(Endast den franska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2008/281/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

(1) Genom en skrivelse av den 11 oktober 2004, som registrerades hos kommissionen den 15 oktober 2004, lämnade Greenpeace ett klagomål till kommissionen om beviljandet från den franska försäkringsgivaren för exportkrediter (Coface) av en garanti för den del av tjänsterna som kan exporteras i företaget Framatome ANP till gagn för det finländska företaget Teollisuuden Voima Oy (nedan kallat TVO). Sedan dess har företaget Framatome ANP döpts om till AREVA NP ⁽²⁾.

⁽¹⁾ EUT C 23, 1.2.2007, s. 11.

⁽²⁾ För att lättare förstå beslutets innehåll används det nuvarande namnet "AREVA NP", även under perioden innan företaget ändrade namn.

(2) Kommissionen registrerade klagomålet den 29 oktober 2004 under registreringsnummer CP 201/2004.

(3) Genom skrivelse D/57822 av den 4 november 2004 uppmanade kommissionen de franska myndigheterna att lämna upplysningar avseende garantin. De franska myndigheterna överlämnade dessa upplysningar genom en skrivelse av den 10 december 2004, som registrerades hos kommissionen den 13 december 2004.

(4) Genom en skrivelse av den 14 december 2004, som registrerades hos kommissionen den 16 december 2004, lämnade European Renewable Energies Federation asbl (nedan kallad EREF) till kommissionen ett klagomål med anledning av sina tvivel om huruvida villkoren för uppförandet samt finansieringen och driften av TVO:s nya kärnkraftsanläggning var förenliga med gemenskapsrätten. EREF hävdar att, inte bara garantin från Coface, utan också finansieringen från Bayerische Landesbank (nedan kallad BLB) och AB Svensk Exportkredit (nedan kallad SEK) utgör stöd.

(5) Kommissionen registrerade stödsynpunkterna i detta klagomål den 21 december 2004 under registreringsnummer CP 238/2004. Kommissionen behandlade därefter i stor utsträckning de två klagomålen gemensamt, eftersom föremålet med klagomål CP 238/2004 omfattar föremålet med klagomål CP 201/2004.

- (6) Genom skrivelse D/51174 av den 15 februari 2005 begärde kommissionen de tyska myndigheterna om upplysningar om de åtgärder som avses i klagomålen. De tyska myndigheterna lämnade dessa upplysningar genom en skrivelse av den 16 mars 2005, som registrerades hos kommissionen den 17 mars 2005.
- (7) Genom skrivelse D/54101 av den 26 maj 2005 begärde kommissionen de franska myndigheterna om upplysningar om de åtgärder som avses i klagomålen. De franska myndigheterna överlämnade dessa upplysningar genom en skrivelse av den 26 juli 2005, som registrerades hos kommissionen den 27 juli 2005.
- (8) Genom skrivelse D/54366 av den 7 juni 2005 begärde kommissionen de finländska myndigheterna om upplysningar om de åtgärder som avses i klagomålen. De finländska myndigheterna överlämnade dessa upplysningar genom en skrivelse av den 8 juli 2005, som registrerades hos kommissionen den 11 juli 2005.
- (9) Genom skrivelse D/54377 av den 8 juni 2005 begärde kommissionen de svenska myndigheterna om upplysningar om de åtgärder som avses i klagomålen. De svenska myndigheterna lämnade dessa upplysningar genom en skrivelse av den 7 juli 2005, som registrerades hos kommissionen den 18 juli 2005.
- (10) Den 2 september 2005 hölls ett möte mellan kommissionen och EREF.
- (11) Genom en skrivelse av den 18 november 2005, registrerad hos kommissionen den 22 november 2005, fick kommissionen ytterligare uppgifter av EREF gällande klagomålet av den 14 december 2004, bland annat om de statliga stöden inom ramen för klagomål CP 238/2004.
- (12) Genom skrivelse D/59668 av den 9 december 2005 begärde kommissionen de svenska myndigheterna om ytterligare upplysningar om de åtgärder som avses i klagomålen. De svenska myndigheterna lämnade dessa upplysningar genom en skrivelse av den 6 april 2006, som registrerades hos kommissionen den 10 april 2006.
- (13) Genom skrivelse D/50295 av den 13 januari 2006 begärde kommissionen de franska myndigheterna om upplysningar om de åtgärder som avses i klagomålet. De franska myndigheterna lämnade dessa upplysningar genom ett e-postmeddelande av den 20 februari 2006, registrerat hos kommissionen den 21 februari 2006, som kompletterades genom ett e-postmeddelande av den 10 mars 2006, registrerat hos kommissionen den 13 mars 2006.
- (14) De franska myndigheterna sände kommissionen de ytterligare upplysningarna om de åtgärder som det hänvisas till i klagomålen genom ett e-postmeddelande av den 5 april 2006, registrerat samma dag.
- (15) Genom en skrivelse av den 4 maj 2006, registrerad hos kommissionen den 12 maj 2006, lämnade Greenpeace kompletterande upplysningar till kommissionen om klagomål CP 201/2004.
- (16) Den 4 juli 2006 ägde ett möte rum mellan kommissionen, de franska myndigheterna samt företrädare för en bank, AREVA NP och TVO. Under mötet lämnade de franska myndigheterna dokument om de åtgärder som det hänvisas till i klagomålen.
- (17) Genom en skrivelse av den 18 juli 2006, registrerad hos kommissionen den 25 juli 2006, lämnade EREF nya uppgifter om klagomål CP 238/2004, och anmodade kommissionen att fatta beslut i ärendet.
- (18) Kommission registrerade de två klagomålen under registernummer NN 62/2006 den 7 september 2006. Den 20 september 2006 delade kommissionen upp ärendet i två⁽³⁾ underärenden, NN 62/A/2006 respektive NN 62/B/2006. Ärende NN 62/A/2006 omfattar de delar av klagomålen som gäller garantin från Coface. Ärende NN 62/B/2006 omfattar de delar av klagomål CP 238/2004 som avser den kreditfacilitet som BLB deltar i och det bilaterala lån som beviljats av SEK (dessa synpunkter ingår inte i klagomål CP 201/2004).
- (19) Den 24 oktober 2006 fattade kommissionen ett beslut i vart och ett av ärendena. I sitt första beslut⁽⁴⁾ ansåg den att stödåtgärderna i ärende NN 62/B/2006 inte utgjorde stöd. Därefter underrättade den Frankrike om sitt beslut att inleda förfarandet i artikel 88.2 i EG-fördraget mot den garanti som beviljats av Coface, och ärende NN 62/A/2006 fick numret C 45/2006. Denna stödåtgärd är sakfrågan i detta beslut, som avslutar det formella granskningsförfarandet för ärende C 45/2006.

⁽³⁾ Denna uppdelning visade sig vara nödvändig eftersom en del av åtgärderna avsåg Frankrike medan de andra avsåg Tyskland och Sverige. Konfidentiella upplysningar lämnades, särskilt avseende ärendets franska del och dessa kunde inte lämnas till andra medlemsstater. Dessutom kunde kommissionen efter den inledande undersökningen inta en slutgiltig hållning avseende den tyska och svenska delen i ärendet, medan den franska delen av ärendet krävde att ett formellt granskningsförfarande inleddes.

⁽⁴⁾ KOM(2006) 4963 slutlig, EUT C 23, 1.2.2007, s. 5.

- (20) Genom en skrivelse av den 14 november 2006, registrerad hos kommissionen den 16 november 2006, begärde de franska myndigheterna att tidsfristen för att inkomma med sina synpunkter skulle förlängas av kommissionen. Genom en skrivelse av den 30 november beviljade kommissionen en förlängning av tidsfristen. De franska myndigheterna svarade med en skrivelse av den 22 december 2006, registrerad den 4 januari 2007.
- (21) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* ⁽⁵⁾ den 1 februari 2007. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödordningen i fråga. Kommissionen tog emot synpunkter från tio berörda parter. Kommissionen har översänt dessa synpunkter till Frankrike genom skrivelse D/51341 av den 23 mars 2007 och Frankrike har givits tillfälle att bemöta dem. Efter att ha begärt en förlängning av tidsfristen, lämnade de franska myndigheterna sina synpunkter genom en skrivelse av den 11 maj 2007, registrerad den 14 maj 2007.

2. BESKRIVNING

2.1 Projektet Olkiluoto 3

- (22) Finland har för närvarande fyra kärnreaktorer. Två av dem ligger i Lovisa och ägs av företaget Fortum. De två andra ligger i Olkiluoto och ägs av företaget TVO.
- (23) TVO är ett icke-vinstdrivande företag, vars mål är att leverera elektricitet till självkostnadspris till sina aktieägare. TVO:s kapital är uppdelat i flera andelar, som var och en motsvarar ett kraftverk eller en grupp av kraftverk. Den som äger en del av en kapitalandel i TVO har rätt att till självkostnadspris köpa en motsvarande andel av produktionen i det kraftverket.
- (24) TVO:s aktieägare är främst företag inom energisektorn och industriidkande storförbrukare av el.
- (25) TVO, som redan äger två kärnreaktorer, en andel i ett kolkraftverk och ett vindkraftverk, håller för närvarande på att bygga sin tredje kärnreaktor i Olkiluoto. Denna reaktor går under namnet "Olkiluoto 3".
- (26) Den enhet som är ansvarig för uppförandet av reaktorn Olkiluoto 3 är ett konsortium som inkluderar företagen Siemens och AREVA NP, som självt är ett dotterbolag till företagen AREVA och Siemens, som vart och ett innehar 66 % respektive 34 % av kapitalet. TVO valde detta konsortium för genomförandet av projektet efter ett anbuds-förfarande som igångsattes i september 2002. Den 15 oktober 2003 tillkännagav TVO konsortiet AREVA NP/Sie-
- mens att det var "preferred bidder", dvs. tilltänkt anbudsgivare. Byggavtalet undertecknades den 18 december 2003. Enligt kommissionens upplysningar har, förutom det valda konsortiet, företagen [...] (*) deltagit i anbuds-förfarandet.
- (27) Reaktorn Olkiluoto 3 kommer att bli den första reaktorn i den nya generationen reaktorer av typen *European Pressurised Water Reactor* (EPR). Dess kapacitet planeras uppgå till 1 600 MW. Efter den inledande planeringen räknar man med att reaktorn kommer att tas i bruk år 2009. Då uppförandet av kraftverket har försenats, planeras det för närvarande kunna börja drivas i slutet av 2010/början på 2011.

2.2 Finansiering

- (28) TVO använder sig av många finansieringskällor för projektet Olkiluoto 3, vars sammanlagda kostnad kommer att uppgå till mer än 3 miljarder euro.
- (29) I första hand har TVO:s aktieägare engagerat sig i att öka TVO:s kapital (det egna kapitalet) med ett belopp som motsvarar ungefär [15–30] % av projektkostnaderna, genom att skapa en särskild aktieandel för den nya reaktorn. I andra hand kommer ett efterställt lån att beviljas av aktieägarna till ett belopp som uppgår till [0–15] % av den sammanlagda kostnaden. Förutom dessa aktieägarresurser som beviljades på dagen för undertecknandet av investeringsavtalet i december 2003, tecknade TVO en kreditfacilitet med ett konsortium av internationella banker och ett antal bilaterala lån. Sedan dess lades merparten av dessa skuldfinansieringar om genom ett lån som garanteras av Coface i mars 2004, en ny kreditfacilitet i juni 2005 och nya bilaterala lån.

2.2.1 Kreditfaciliteten

- (30) Det rör sig här om en facilitet till ett belopp av 1,35 miljarder euro (nedan kallad *kreditfaciliteten*).
- (31) Denna kreditfacilitet har beviljats TVO av ett bankkonsortium, där BLB, BNP Paribas, JP Morgan, Nordea och Svenska Handelsbanken var arrangörbanker (*Mandated Lead Arrangers*). Genom en skrivelse av den 11 november 2003 åtog sig dessa fem arrangörbanker att var och en vid behov bidra med upp till 500 miljoner euro, dvs. motsvarande totalt 2,5 miljarder euro. Under uppbyggnaden av bankkonsortiet har andra banker deltagit i kreditfaciliteten. Denna kreditfacilitet undertecknades den 17 december 2003 av tolv banker, som deltog på identiska villkor.

⁽⁵⁾ Se fotnot 1.

(*) Kommersiellt känslig information.

- (32) Den kreditfacilitet som tecknades den 17 december 2003 omfattar två delar, med en löptid på fem respektive sju år. Den har en rörlig räntesats som är indexerad efter Euribor. Femårstranchen ger en spread på [...] räntepunkter över Euribor för de tre första åren. Spreaden passerar till [...] räntepunkter (räntepåslag) för åren [...]. Den del som har en löptid på sju år ger en spread på [...] räntepunkter för de tre första åren och sedan ett räntepåslag på [...] räntepunkter för åren [...] och [...] räntepunkter för åren [...]. Lånet täcks inte av någon statlig garanti.
- (33) Det avtal mellan TVO och bankerna som undertecknades den 17 december 2003 avsåg ursprungligen ett totalt belopp på 1,95 miljarder euro. I mars 2004 minskades detta belopp till 1,35 miljarder euro på grund av att TVO beviljats det i avsnitt 2.2.2 beskrivna lånet som garanterats av Coface.
- (34) I juni 2005 tecknade TVO en ny kreditfacilitet på 1,6 miljarder euro och fick därmed gynnsammare marknadsvillkor. TVO betalar bara en genomsnittlig ersättning på [...] räntepunkter över Euribor för denna facilitet på 7 år. Efter att ha täckt sina första omkostnader i projektet Olkiluoto 3 med hjälp av andra finansieringskällor som beskrivs i detta avsnitt, och framför allt med hjälp av medel från aktieägarna, var TVO i slutändan aldrig tvunget att utnyttja den kreditfacilitet som tecknades i december 2003, varför företaget upphävde den.
- (35) Den 11 juni 2004 utfärdade kommissionen ett positivt yttrande i enlighet med artikel 43 i Euratomfördraget, i vilket den drar slutsatsen att industriprojektet i fråga bidrar till att trygga tillgången till ett mångsidigt utbud vad gäller energiförsörjning, både på regional och europeisk nivå och samtliga aspekter i investeringen uppfyller Euratomfördragets mål.
- (37) Lånets kapitalbelopp kommer gradvis att tas ut av TVO under en tidsperiod på fem år, de belopp som gradvis lånas motsvarar de betalningar som TVO ska göra till AREVA NP. Återbetalningen av lånet görs genom lika stora halvårsvisa amorteringar. Återbetalningen inleds sex månader efter den sista utbetalningen och görs under en period på tolv år. De franska myndigheterna har beräknat lånets genomsnittliga varaktighet till 8,92 år.
- (38) Den ränta som ska betalas till bankerna är rörlig och indexeras efter Euribor. Lånet ger bankerna en spread på [...] räntepunkter över Euribor.
- (39) Lånet är garanterat av Coface, som agerar försäkringsgivare för exportkrediter för den franska statens räkning. Bankerna har tecknat försäkringen och det är bankerna som omfattas av försäkringen. Coface försäkrar 95 % av lånebeloppet. För denna försäkring begär Coface en fast premie på [2,5–3,5] % för varje utbetalning, det totala premiebeloppet till Coface uppgår därmed till [14,25–19,95] miljoner euro. Premien tas ut av bankerna, som i sin tur fakturerar den till TVO, utöver den ränta som anges i punkt 38.
- (40) Den franska exportkredit- och garantikommissionen, som var ansvarig för beslutet om denna garanti skulle ges eller inte, lämnade ett positivt beslut den 17 november 2003. Coface lovade att utfärda en garanti den 1 december 2003. Lånet togs den 25 mars 2004.
- (41) Frankrike anmälde denna garanti till deltagarna i riktlinjerna för statsstödda exportkrediter som ingicks inom OECD (nedan kallad OECD-överenskommelsen) den 20 november 2003. Det bör påpekas att transaktionen i fråga inte har ifrågasatts av någon av deltagarna i OECD-överenskommelsen.

2.2.2 Lånegarantin från Coface

- (36) Det rör sig om en kreditfacilitet på 570 miljoner euro (nedan kallad lånegarantin, där ordet "lån" valts för att undvika all förväxling med den kreditfacilitet som avses i avsnitt 2.2.1), som beviljats av samma arrangörsbank som de som avses i punkt 31, med undantag för banken [...].

2.2.3 De bilaterala lånen

- (42) När investeringsbeslutet fattades tecknade TVO, utöver kreditfaciliteten, ett antal bilaterala lån hos olika finansinstitut, till ett totalt belopp på [...] miljoner euro. Ett av dessa bilaterala lån tecknades hos SEK till ett belopp på 100 miljoner euro (se beslutet i ärende NN 62/B/2006).

2.2.4 Översikt över finansieringen och tidpunkten för händelserna

- (43) I tabellen nedan beskrivs fördelningen vad gäller finansieringen av projektet Olkiluoto 3 per den 25 mars 2004.

Tabell 1

Översikt över finansieringen av projektet Olkiluoto 3 (per den 25 mars 2004)

Finansieringskälla	Belopp (i euro)	Del av projektkostnaden
Ökning av TVO:s kapital	[...] miljoner	[15–30] %
Efterställt lån från aktieägarna	[...] miljoner	[0–15] %
Kreditfacilitet	1,35 miljarder	ca. 42 %
Lånegarantin från Coface	570 miljoner	ca. 18 %
Bilaterala lån	[...] miljoner	[15–30] %
Totalt	> 3 miljarder	100 %

- (44) I tabellen nedan beskrivs tidpunkten för händelserna.

Tabell 2

Tidsplan för projektet (huvudsakliga etapper 2002–2004)

Tidpunkt	Händelse
Före september 2002	TVO:s val av kärnkraftverk för driften (förfarande för att få motsvarande tillstånd).
September 2002	Lansering av anbudsförfarandet (utvärderingskriterierna för anbuderna innebär inte någon finansiering från anbudsgivarna).
Mars 2003	TVO tar emot anbud och utvärderingsprocessen inleds.
Maj–juni 2003	Samtidigt som och oberoende av utvärderingen av anbuderna ber TVO anbudsgivarna att lämna indikationer avseende möjligheten att få en exportkredit som alternativ finansieringskälla.
Augusti–september 2003	TVO lanserar ett anbudsförfarande hos de banker som är intresserade av att ge ett syndikerat lån på 2,5 miljarder euro.
15 oktober 2003	TVO utser konsortiet AREVA NP/Siemens som tilltänkt anbudsgivare.

Tidpunkt	Händelse
11 november 2003	Fem banker åtar sig att ge lån på 2,5 miljarder euro.
1 december 2003	Efter det positiva beslutet från exportkredit- och garantikommissionen den 17 november 2003 utfärdar Coface ett löfte om garanti till AREVA NP avseende en exportkredit på 570 miljoner euro.
17 december 2003	Undertecknande av den syndikerade kreditfaciliteten (utan garanti från Coface) på 1,95 miljarder euro som gör det möjligt att täcka de totala finansieringsbehoven genom aktieägarnas deposition och de bilaterala lånen.
18 december 2003	Undertecknande av affärsavtalet mellan TVO och konsortiet AREVA NP/Siemens för uppförandet av kärnkraftverket.
Slutet av december 2003–januari 2004	TVO inleder diskussioner med bankerna om fristerna och villkoren för en exportkredit.
4 februari 2004	Fristerna och villkoren för en exportkredit fastställs av TVO och bankerna (särskilt fastställandet av bankernas räntespread).
25 mars 2004	Undertecknande av lånegarantin från Coface på 570 miljoner euro och den därpå följande minskningen av den syndikerade kreditfaciliteten till 1,35 miljarder euro.

3. SKÄL TILL ATT FÖRFARANDET HAR INLETTS

- (45) I sitt beslut av den 24 oktober 2006 undersökte kommissionen för första gången om stödåtgärden utgjorde ett stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget. I beslutet fastställdes i detalj om det förekom en fördel eller ej. Kommissionen noterade att den försäkringspremie på [2,5–3,5] % som Coface begär inte direkt kan jämföras med en marknadsränta då ingen försäkringsgivare verkade erbjuda denna typ av finansiering. Med tanke på att den statliga garantin avser ett lån förefaller det möjligt att jämföra den totala kostnaden för det garanterade lånet, definierat som summan av de betalda räntorna och garantipremien, med det som låntagaren skulle ha fått betala utan statlig garanti. Utifrån en jämförelse av den totala kostnaden för det garanterade lånet med kostnaden för den kreditfacilitet som beskrivs i avsnitt 2.2.1, som betraktas som en marknadsränta, drog kommissionen den preliminära slutsatsen att det garanterade lånet inte föreföll minska de finansiella kostnader som låntagaren normalt skulle ha burit. Det förefaller därmed inte som om TVO skulle ha fått någon fördel. Kommissionen noterade dock att dessa preliminära slutsatser grundas på ett visst antal hypoteser. Kommissionen kan därför inte i detta skede utesluta möjligheten att stödåtgärden utgör ett stöd och den har beslutat att ge Frankrike och de berörda parterna möjlighet att lämna sina synpunkter på den metod som använts och de hypoteser utifrån vilka

kommissionen grundat sin bedömning om förekomsten av en fördel.

- (46) Beträffande förekomsten av ett eventuellt stöd påpekar kommissionen att om vissa inslag talar för en förenlighet på grundval av artikel 87.3 c i EG-fördraget, förefaller andra gå i motsatt riktning. Man kan därför inte på förhand anta ett eventuellt stöds förenlighet med den gemensamma marknaden.
- (47) Då man inte kan utesluta att stödåtgärden utgör ett stöd och att, om så är fallet, det inte är säkert att det är förenligt, har kommissionen beslutat att inleda det formella granskningsförfarandet.

4. SYNUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

- (48) Genom en skrivelse av den 2 januari 2007 lämnade företaget TVO sina synpunkter till kommissionen. TVO indikerar att beslutet om att inleda förfarandet innehåller ett antal sakfel och föreslår att de ska korrigeras. Det anser också att vissa av kommissionens bedömningar enbart grundades på ett visst antal hypoteser och var spekulativa. Vad gäller förekomsten av en fördel indikerar TVO, som på denna punkt ansluter sig till kommissionens preliminära bedömning, att det lån som Coface

garanterar var dyrare än kreditfaciliteten och de andra finansieringskällor som fanns tillgängliga vid denna tidpunkt. TVO valde dock det garanterade lånet då det hade en längre varaktighet och det minskade lånebeloppet från bankerna, och lämnade därmed ett utrymme för framtida finansieringsbehov⁽⁶⁾. TVO anser att kommissionen borde dra slutsatsen att garantin inte utgör ett stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget.

(49) Genom en skrivelse av den 1 mars 2007 lämnade Greenpeace, som var den förste att lämna klagomål som ledde till att undersökningen inleddes (se avsnitt 1 i detta beslut), sina synpunkter. Greenpeace påpekar att exportstöd inom gemenskapen alltid har varit förbjudet och anser att kommissionen borde fatta ett negativt beslut avseende stödåtgärden i fråga och återkräva stödet. Skrivelsen från Greenpeace innehåller inga kommentarer om den preliminära bedömningen av förekomsten av en fördel som anges i beslutet om att inleda förfarandet.

(50) Genom en skrivelse av den 1 mars 2007 lämnade EREF, som var den andre att lämna klagomål som ledde till att undersökningen inleddes (se avsnitt 1 i detta beslut), sina synpunkter till kommissionen. För EREF är det uppenbart att beviljandet av en exportgaranti inom ramen för handeln inom gemenskapen utgör ett olagligt statligt stöd. EREF hänvisade till argumentationen i sin skrivelse av den 18 november 2005 och begärde att skrivelsen ska ingå i handlingarna för detta förfarande.

(51) För EREF skapar Cofaces intervention i finansieringen av projektet en stark signal om att de privata bankerna ska engagera sig i finansieringen av projektet. EREF anser att garantin från Coface minskar risken för de banker som deltar i finansieringen av projektet och minskar de egna medel som bankerna mobiliserat vad gäller lånet i fråga. Genom att minska bankernas risker kan garantin från Coface bli ett incitament för dem att bevilja TVO lån med nedsatt ränta. Den fördel som garantin ger ökar därmed. EREF anser att projektets finansieringsstruktur skulle kunna kollapsa om Coface drog tillbaka sin garanti. EREF uppmanade kommissionen att undersöka alla avtalsenliga förbindelser mellan parterna och de förhandlingar som hade lett till dessa avtal.

(52) Med undantag för de allmänna överväganden som sammanfattas i punkt 51 innehåller skrivelsen från EREF inga

kommentarer om den preliminära bedömningen om förekomsten av en fördel som anges i beslutet om att inleda förfarandet.

(53) Utöver de tre skrivelserna som nämns i punkterna 48, 49 och 50 har kommissionen även tagit emot synpunkter från sex medlemsstater – Nederländerna, Sverige, Finland, Tjeckien, Österrike och Tyskland – och från ordföranden i rådets arbetsgrupp "Exportkrediter" (7). Dessa medlemsstater lämnar inga synpunkter på ärendets specifika egenskaper, men förebrår kommissionen för att ha inlett förfarandet i enlighet med artikel 88.2 i EG-fördraget för en exportkredit och för att den anser att man inte kan utesluta att en sådan stödåtgärd utgör ett statligt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden. Dessa medlemsstater anser att exportkrediterna styrs av OECD-överenskommelsen, som också den har varit integrerad i gemenskapsrätten. Genom att inleda ett förfarande mot en exportkredit på området statligt stöd som anges i artikel 88 i EG-fördraget skapar kommissionen en stor rättslig osäkerhet och riskerar att försvaga de europeiska exportörernas ställning gentemot sina utländska konkurrenter.

5. KOMMENTARER FRÅN FRANKRIKE

(54) De franska myndigheterna börjar med att påpeka projektets egenskaper och huvudetapper, särskilt vad gäller projektets finansiering och anbuds förfarandets utveckling.

(55) Beträffande bedömningen av stödåtgärden i fråga vidhåller de franska myndigheterna att den inte kan klassificeras som stöd. De vidhåller särskilt att stödåtgärden inte ger någon fördel. Enligt de franska myndigheterna har garantin från Coface beviljats på marknadsvillkor. De franska myndigheterna kommenterar den metod som kommissionen använt i sitt beslut att inleda förfarandet. De anser att det rör sig om en metod som ofta används av bankerna och påpekar att den gör det möjligt att dra slutsatsen att garantipremien överensstämmer med marknadsräntorna. De franska myndigheterna indikerar att denna metod kan kompletteras och verifieras genom användningen av en mer komplex metod för värdering av de finansiella tillgångarna som de kallar en metod för att jämföra kreditvärden. På grundval av denna andra metod drar de franska myndigheterna slutsatsen att en bank skulle ha tilldelat det garanterade lånet ett högre värde än kreditfaciliteten, dvs. de skulle ha ansetts ha gett högre avkastning. Lånegarantin från Coface minskar inte finansieringskostnaderna för någon av parterna i projektet. De franska myndigheterna hävdar också att stödåtgärden i fråga inte kan klassificeras som statligt stöd, då det varken påverkar konkurrensen eller handeln mellan medlemsstaterna.

⁽⁶⁾ Texten på originalspråket lyder enligt följande: "TVO selected the facility on the basis that it had slightly longer maturity profile and it saved some room from banks for future financing needs."

⁽⁷⁾ Arbetsgruppens ordförande, för närvarande Tyskland, preciserar att Förenade kungariket inte stödjer alla de synpunkter som lämnats.

- (56) Frankrike vidhåller att om stödåtgärden utgör stöd skulle det vara förenligt med den gemensamma marknaden. Det skulle dels vara förenligt på grundval av artikel 87.3 c i EG-fördraget eftersom det avser ett legitimt mål och inte påverkar handeln i en utsträckning som strider mot det gemensamma intresset. Det skulle dels vara förenligt på grundval av artikel 87.3 b i EG-fördraget.
- (57) Slutligen tar Frankrike upp olika hinder mot ett återkrav. Det tar särskilt upp principen om berättigade förväntningar. Enligt Frankrike ingriper kommissionen av tradition inte på området medellånga eller långfristiga exportkrediter. Vidare är stödåtgärden i fråga förenlig med bestämmelserna i OECD-överenskommelsen. På sistnämnda punkter närmar sig Frankrikes bedömning synpunkterna från andra medlemsstater, som nämns i punkt 53.

6. BEDÖMNING AV ÅTGÄRDEN

- (58) För att bedöma den stödåtgärd som Frankrike genomförde 2004 måste kommissionen först fastställa om den utgör statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget. Kommissionen påpekar att en exportkredit eller en garanti kopplad till en sådan kredit kan, särskilt när det gäller en transaktion mellan medlemsstater, utgöra ett statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget. OECD-överenskommelsen utesluter inte automatiskt att en sådan stödåtgärd utgör statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget⁽⁸⁾.
- (59) I sitt beslut om att inleda förfarandet indikerar kommissionen att stödåtgärden på grundval av en inledande bedömning inte förefaller utgöra ett stöd, särskilt då det inte förefaller ge stödmottagaren någon fördel. Det bör kontrolleras om det finns nya inslag som kan ifrågasätta denna preliminära bedömning.

6.1 Klassificering som statligt stöd: förekomst av en fördel

6.1.1 Inledning

- (60) I sitt beslut om att inleda förfarandet noterar kommissionen att den berörda stödåtgärden är en garanti kopplad till ett lån som TVO beviljats av banker. I detta beslut har kommissionen frångått hypotesen om en fördel för bankerna. Denna bedömning har inte ifrågasatts av de parter som har lämnat synpunkter till kommissionen inom ramen för detta förfarande. I detta beslut begränsar sig kommissionen till att kontrollera förekomsten av en

fördel till förmån för låntagaren TVO och dess leverantör, AREVA NP. Vad gäller sistnämnda anges i beslutet om att inleda förfarandet att det i detta skede inte kan utslutas att Frankrike har lämnat garantin till TVO på villkor att avtalet ingicks med AREVA NP. Om så är fallet har Frankrike gett TVO en fördel på villkor att AREVA NP valdes ut som leverantör. I så fall har sistnämnda företag också gynnats av stödåtgärden. Därav följer att förekomsten av en fördel för TVO är en förutsättning för förekomsten av en fördel för AREVA NP. I detta beslut kommer kommissionen i ett första skede att kontrollera om det förekommer en fördel för TVO.

- (61) Den fördel som en låntagare som TVO kan få genom en statlig garanti som beviljats för ett lån är en minskning av dess finansieringskostnader. För att avgöra om en statlig garanti ger låntagaren en fördel bör det fastställas vilka finansiella kostnader låntagaren skulle ha fått bära om denne hade försökt få banklån utan statlig garanti och jämföra detta belopp med kostnaden efter den statliga interventionen. Det ska också påpekas att vissa företag inte har tillgång till kapitalmarknaderna och bara får tillgång till dessa tack vare en statlig intervention. I ett sådant fall kan fördelen till följd av den statliga interventionen bli ännu större. Mot denna bakgrund och med tanke på att EREF betvivlar att TVO hade tillgång till banklån vid händelsernas tidpunkt kommer kommissionen, innan bedömningen av en eventuell minskning av de finansiella kostnaderna, att kontrollera om TVO hade tillgång till kapitalmarknaderna och om denna tillgång var tillräcklig för att finansiera hela projektet Olkiluoto 3.

6.1.2 Bedömning av tillgång till banklån

- (62) I avsnitt 2 i detta beslut har kommissionen bedömt de olika etapperna i projektet Olkiluoto 3 och dess finansiering. Det framgår av denna bedömning att det garanterade lånet formellt beviljades i mars 2004. Det kan dock noteras att Coface lämnade ett löfte om garanti redan den 1 december 2003. Detta godkändes av exportkredit- och garantikommissionen den 17 november 2003. Den 11 november 2003 hade fem banker formellt åtagit sig att lämna upp till 2,5 miljarder euro till TVO, vilket utgjorde ett lån som var tillräckligt högt för att kunna finansiera projektet. Det framgår av de franska myndigheternas upplysningar att, även innan den franska regeringens intervention, var TVO:s tillgång till finansmarknaderna tillräcklig för att finansiera hela projektet.

- (63) Därutöver noterar kommissionen att TVO gynnades av ett högt kreditbetyg (*investment grade*) av ett stort kreditvärderingsinstitut vid genomförandet av olika finansieringsformer för projektet Olkiluoto 3. Ett sådant kreditbetyg ger vanligtvis lätt tillgång till banklån och gör att TVO inte kan betraktas som ett företag i svårigheter.

⁽⁸⁾ OECD-överenskommelsen kan dock, i vissa fall, utgöra ett viktigt inslag som bör beaktas vid bedömningen av denna stödåtgärds förenlighet på grundval av artikel 87.3 i EG-fördraget.

(64) Kommissionen påpekar slutligen att det garanterade lånet – 570 miljoner euro – är begränsat i förhållande till hela det anskaffade kapitalet – på över 3 miljarder euro. Följaktligen fortsätter merparten av projektet, även efter Cofaces intervention, att finansieras på marknaden. Dessutom, vad gäller det garanterade lånet, påpekar kommissionen att från den 11 november 2003 hade fem banker åtagit sig att låna upp till 2,5 miljarder euro, dvs. upp till 500 miljoner euro per bank. Den risk som den franska staten tar är därför jämförbar med den som de privata bankerna var redo att ta. Den franska statens deltagande i finansieringen av projektet har inte ökat diversifieringen av finansieringskällorna eller minskat de andra bankernas risker mer än om ytterligare en bank hade deltagit i finansieringen av projektet.

(65) Kommissionen drar slutsatsen, på grundval av de upplysningar som den förfogar över, att TVO hade tillräcklig tillgång till finansmarknaderna innan all statlig intervention. Tvärtemot vad EREF hävdar har inte den franska regeringen spelat rollen som ledande investerare och hade beviljat sin garanti vid en tidpunkt när finansieringen av hela projektet redan var säkrad. Även om den franska staten hade haft en roll som ledande investerare omfattade dess intervention ett begränsat belopp i förhållande till alla de medel som krävdes för att finansiera projektet och som var otillräckliga för att skapa en effekt som bidrog till att dra med sig privata investerare. Mot denna bakgrund drar kommissionen också slutsatsen att man rimligtvis kan utesluta den möjlighet som EREF tar upp, enligt vilken hela finansieringen av projektet skulle kollapsa om garantin från Coface drogs tillbaka.

6.1.3 Bedömning av förekomsten av en minskning av de finansiella avgifterna för TVO

(66) Då det kan fastställas att TVO, tvärtemot vad EREF hävdar, hade tillräcklig tillgång till kapitalmarknaderna, bör man bedöma om nivån på den garantipremie som den franska staten begär leder till en minskning av de finansiella kostnader som TVO skulle ha fått bära i avsaknad av statlig intervention.

(67) I sitt beslut om att inleda förfarandet indikerar kommissionen att ingen försäkringsgivare eller finansinstitut för närvarande erbjuder den typ av försäkring som Coface erbjuder i detta ärende, dvs. en försäkring mot utebliven betalning från TVO:s sida på lång sikt. Det faktum att marknaden för närvarande inte erbjuder denna typ av försäkring bekräftas av de franska myndigheterna och har inte ifrågasatts av klaganden. Detta motsägs inte i kommissionens meddelande till medlemsstaterna i enlig-

het med artikel 93.1 i EG-fördraget avseende tillämpningen av artiklarna 92 och 93 i fördraget på kortfristig exportkreditförsäkring⁽⁹⁾, enligt vilket det anges att även om det finns en marknad för kortfristig exportkreditförsäkring är det inte alltid fallet för försäkringar på medellång och lång sikt. Det är därför inte möjligt att direkt jämföra den premie som de franska myndigheterna begär med ett marknadspris.

(68) Det faktum att det inte finns någon marknad för denna typ av försäkring påverkar inte automatiskt förekomsten av en fördel. Med tanke på att stödåtgärden i fråga utgör en lånegaranti borde TVO i avsaknad av en statlig intervention ha finansierat sig genom att ta upp ett lån utan garanti. För att fastställa förekomsten av en fördel bör man kontrollera om TVO har gynnats av en minskning av sina finansieringskostnader genom att jämföra den totala kostnaden för lånegarantin (den ränta som bankerna begär plus garantipremien) med den ränta som begärs av de privata bankerna för ett liknande lån i avsaknad av en statlig garanti.

(69) Kommissionen noterar att, utöver lånegarantin har TVO, inom ramen för nuvarande projekt, tillgång till bankfinansiering i form av en kreditfacilitet. Det bör bedömas om den ränta som bankerna begär för kreditfaciliteten ger en trovärdig indikation på den ränta som de privata bankerna skulle begära för ett lån som liknar garantilånet i avsaknad av statlig garanti.

(70) EREF bestrider att räntan för kreditfaciliteten skulle utgöra en god uppskattning av den marknadsränta som bankerna begär i avsaknad av statlig garanti. I första hand anser EREF att BLB:s intervention vad gäller kreditfaciliteten utgör ett stöd och på ett positivt sätt har påverkat de villkor enligt vilka detta har beviljats TVO. Kommissionen noterar att den, i sitt beslut i ärende NN62/B/2006⁽¹⁰⁾, frångick hypotesen att BLB:s intervention utgör ett stöd. Den avslår därför detta första påståendet från klaganden. I andra hand anser EREF att beviljandet av garantin från Coface minskar risken vad gäller kreditfaciliteten och har följaktligen uppmuntrat bankerna att bevilja denna på mer fördelaktiga villkor än ett lån som inte gynnas av en statlig garanti. På denna punkt noterar kommissionen att EREF inte indikerar

⁽⁹⁾ EGT C 281, 17.9.1997, s. 4. Meddelande ändrat genom meddelande från kommissionen till medlemsstaterna om ändring av meddelandet i enlighet med artikel 93.1 i EG-fördraget avseende tillämpningen av artikel 92 och 93 i fördraget på kortfristig exportkreditförsäkring (EUT C 325, 22.12.2005, s. 22).

⁽¹⁰⁾ EREF väckte talan inför Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt om överklagan av kommissionens slutliga beslut C(2006) 4963 i ärende NN 62/B/2006. Förstainstansrätten har registrerat detta överklagande under nummer T-94/07.

genom vilken mekanism garantin från Coface skulle minska risken vad gäller kreditfaciliteten. Kommissionen har detaljerat bedömt finansieringen av projektet Olki-luoto 3. Även om det är uppenbart att garantin från Coface minskar risken för de banker som beviljar lånegarantin och minskar den ränta som dessa begär för lånegarantin har kommissionen inte identifierat någon mekanism eller avtal genom vilket garantin från Coface skulle minska risken vad gäller kreditfaciliteten. Garantin från Coface täcker inte på något sätt kreditfaciliteten. Kommissionen avslår därför klagandens påstående att garantin från Coface minskar risken vad gäller kreditfaciliteten.

- (71) Kommissionen har inte identifierat några andra inslag som gör det möjligt att dra slutsatsen att räntan för kreditfaciliteten inte utgör en giltig indikator på den ränta som privatbankerna skulle begära för ett lån som liknar garantilånet i avsaknad av en statlig garanti. För detta ändamål noterar kommissionen att lånegarantin inte är ett efterställt lån, dvs. ett lån vars återbetalning efterställs återbetalningen av kreditfaciliteten. Lånegarantin har samma ställning som kreditfaciliteten. Kommissionen noterar också att kreditfaciliteten inte omfattas av privilegier eller säkerheter som särskiljer den från lånegarantin⁽¹¹⁾.
- (72) Mot bakgrund av vad som anges ovan har inte kommissionen identifierat några andra inslag som gör det möjligt att dra slutsatsen att räntan för kreditfaciliteten inte utgör en giltig indikator på den ränta som privatbankerna skulle begära för ett lån som liknar garantilånet i avsaknad av en statlig garanti.
- (73) Kommissionen har redan jämfört den totala kostnaden för lånegarantin med kostnaden för kreditfaciliteten i punkterna 59 och 63 i beslutet om att inleda förfarandet. Denna jämförelse grundar sig på lånegarantins genomsnittliga varaktighet. Räntan⁽¹²⁾ för denna varaktighet beräknas genom linjär extrapolering av räntan för kreditfaciliteten. Denna jämförelse visar att den totala kostnaden – den ränta som bankerna begär plus den garanti-premie som Coface begär – för lånegarantin inte är lägre än den ränta som bankerna begär för kreditfaciliteten.
- (74) Kommissionen påpekar att de franska myndigheterna anser att den metod som används vid jämförelsen i punkterna 59 och 63 i beslutet om att inleda förfarandet är giltig, medan klaganden varken har yttrat sig om denna punkt eller föreslagit någon alternativ metod vid jämförelsen. TVO indikerar för sin del att lånegarantin från

Coface var dyrare än kreditfaciliteten och de andra tillgängliga finansieringskällorna vid denna tidpunkt.

- (75) Kommissionen drar slutsatsen att garantin inte har föranlett någon minskning av TVO:s finansiella kostnader i förhållande till de som TVO skulle ha fått bära om det hade använt sig av banker utan någon statlig garanti.
- (76) Kommissionen understryker att klaganden varken i sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet eller i sina tidigare synpunkter har föreslagit en beräkningsmetod som gör det möjligt att kontrollera om nivån på den garantipremie som Frankrike begär lett till en minskning av finansieringskostnaderna för TVO.
- 6.2 Klassificeringen statligt stöd: slutsats**
- (77) Det framgår av bedömningen i avsnitt 6.1 att kommissionen inte har kunnat fastställa förekomsten av en fördel till förmån för TVO.
- (78) I punkterna 69 och 70 i beslutet om att inleda förfarandet har kommissionen påpekat att konkurrensen mellan leverantörer av kärnkraftverk inte bara gällt det begärda priset för uppförandet av själva kärnkraftverket, utan också de finansieringsvillkor som TVO erbjudits. Kommissionen noterade att, enligt denna hypotes, där konkurrensen utspelade sig på grundval av ett "totalpris" som inbegriper finansieringen, skulle garantin ha kunnat göra det möjligt för AREVA NP att föreslå sin kund TVO en finansiering till en fördelaktigare ränta och då ha kunnat föreslå ett attraktivare "totalpris" än de andra kärnkraftverksleverantörerna. I detta fall skulle garantin ha gett AREVA NP en fördel och utgjort ett exportstöd.
- (79) Händelsernas förlopp såsom de beskrivs av de franska myndigheterna och sammanfattas i tabell 2 gör det möjligt att avslå möjligheten att konkurrensen mellan leverantörerna har utspelat sig om ett "totalpris" som inkluderar finansieringen. I första hand hade konsortiet AREVA NP/Siemens valt ut som tilltänkt köpare av TVO innan garantin formellt hade beviljats och långt innan den exakta nivån på premien hade fastställts. I andra hand hade leveransavtalet för kärnkraftverket formellt undertecknats med konsortiet AREVA NP/Siemens innan den exakta nivån på garantipremien formellt hade fastställts. Dessa inslag visar att TVO hade valt AREVA NP/Siemens innan det kände till den exakta kostnaden för garantin och därmed finansieringskostnaden för projektet.

⁽¹¹⁾ De två lånen gynnas inte av några särskilda panter eller överlåtelser (i värdepapper). Båda två får en "negative pledge" från TVO.

⁽¹²⁾ Eftersom både lånegarantin och kreditfaciliteten är lån med rörlig ränta har jämförelsen baserats utifrån marginalen (räntespreaden) över Euribor och inte på absoluta räntor, som inte är kända då de fastställs i framtiden.

- (80) Även om den sista slutsatsen skulle visa sig vara inkorrekt och konkurrensen mellan leverantörerna utspelade sig om ett "totalpris" har kommissionen redan dragit slutsatsen i punkt 75 i detta beslut att lånegarantin inte utgjorde en mindre kostsam finansieringskälla än de andra finansieringskällor som stod till TVO:s förfogande. Eftersom garantin inte ledde till en minskning av finansieringskostnaderna för TVO i förhållande till kostnaderna för annan tillgänglig finansiering som inte omfattas av garantin, minskade den inte "totalpriset" för anbudet från konsortiet AREVA NP/Siemens och gjorde inte detta anbud mer attraktivt.
- (81) Sammanfattningsvis bör man utesluta möjligheten att stödåtgärden har gett AREVA NP en fördel.
- (82) Då förekomsten av en fördel, som är ett nödvändigt inslag för att åtgärden ska klassificeras som stöd, inte har kunnat fastställas för varken TVO eller AREVA NP drar kommissionen slutsatsen att den garanti från Coface som täcker lånet på 570 miljoner euro som beviljats TVO inte utgör statligt stöd.

7. SLUTSATS

- (83) Kommissionen drar slutsatsen att den garanti som Frankrike beviljat genom Coface den 25 mars 2004 inte utgör statligt stöd.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den garanti som Frankrike beviljade den 25 mars 2004 för AREVA NP:s byggande av ett kärnkraftverk för Teollisuuden Voima Oy utgör inte stöd i enlighet med artikel 87.1 i fördraget.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike.

Utfärdat i Bryssel den 25 september 2007.

På kommissionens vägnar

Neelie KROES

Ledamot av kommissionen